

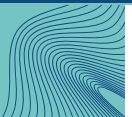
VALTIO EXPO

Työtapaturmat ja työhönpaluun tuki

Anne Lamminpää, ylilääkäri, Valtiokonttori

Sanna Länkelä, kuntoutusasiantuntija, Valtiokonttori

Sisältö

Yhteistyöverkosto

Työhön paluun tuki

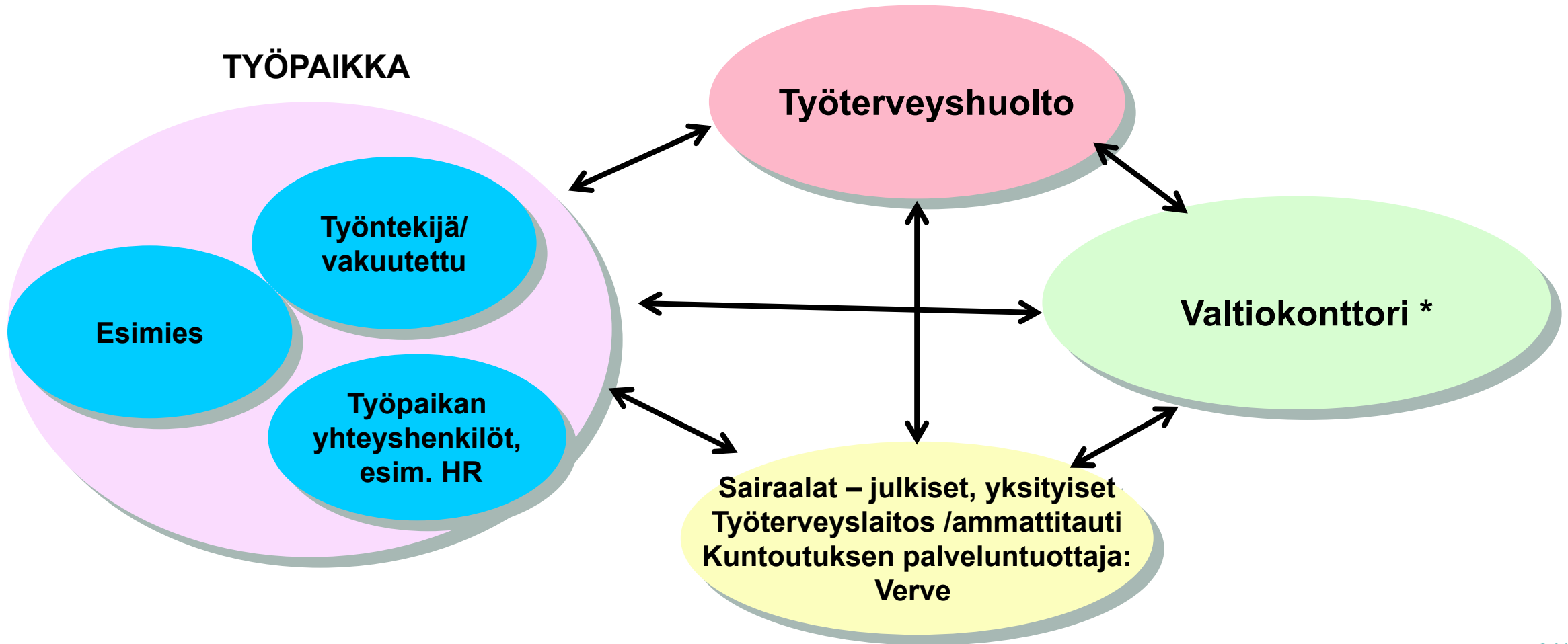
- Kevennetty työ
- Osapäiväraha
- Ammatillinen kuntoutus
 - työkokeilu
 - uudelleenkoulutus
- Lääkinnällinen kuntoutus

Työkykyneuvottelut

Tapausesimerkkejä

Yhteistyöverkosto työtaturmissa - hoito ja kuntoutusketjut

*VK on ensisijainen työtaturmissa, Keva ja Kela ovat toissijaisia

Työkyky – toimintakyky - työtaturmat

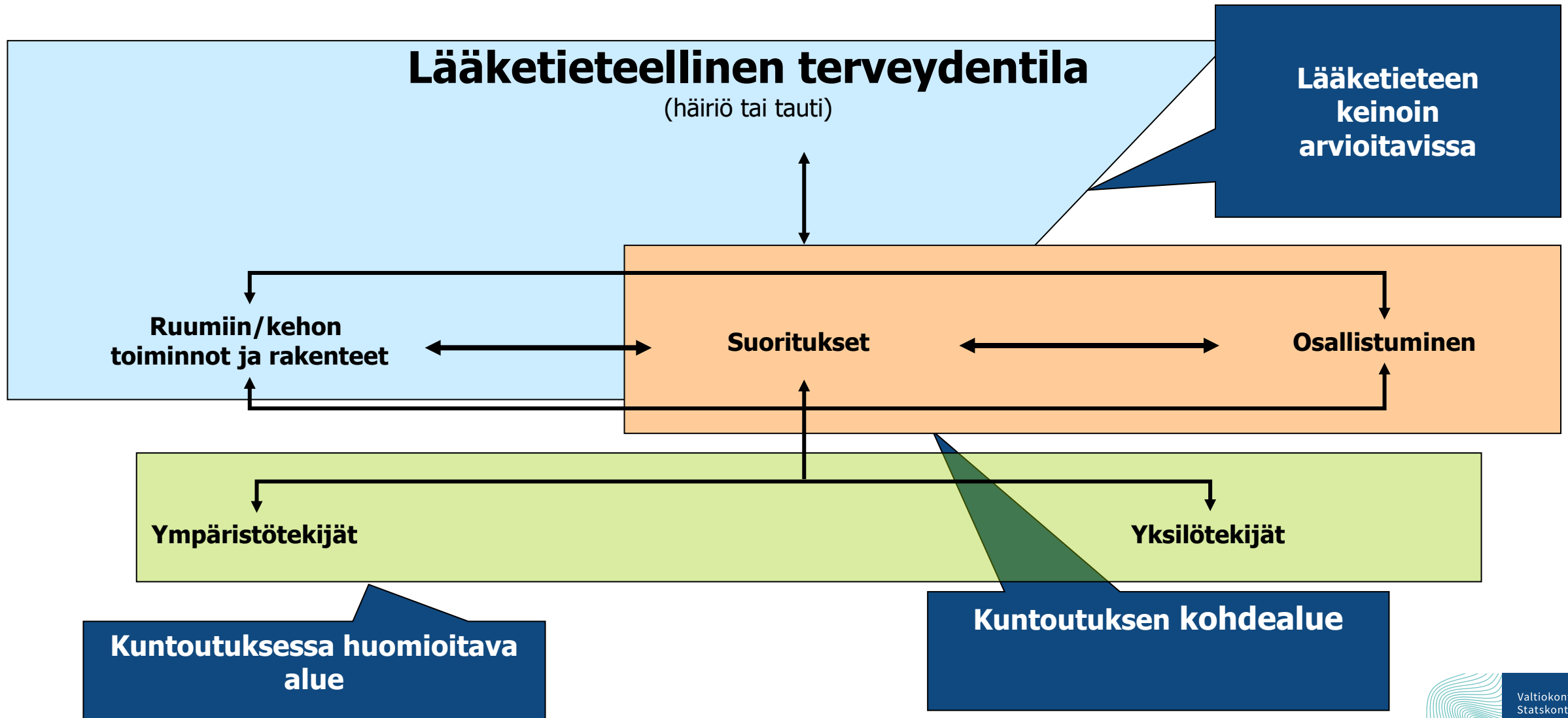
$$\text{Työkyky} = \frac{\text{Toimintakyky}}{\text{Työn vaatimukset}}$$

Toimintakyky - ihmisen selviytymistä jokapäiväisen elämän moninaisista vaatimuksista

Työkyky – ihmisen selviytymistä työn asettamista vaatimuksista

Toimintakyky – ICF-luokitus/WHO

Työtapaturman korvauksista

Ansionmenetykskorvaukset

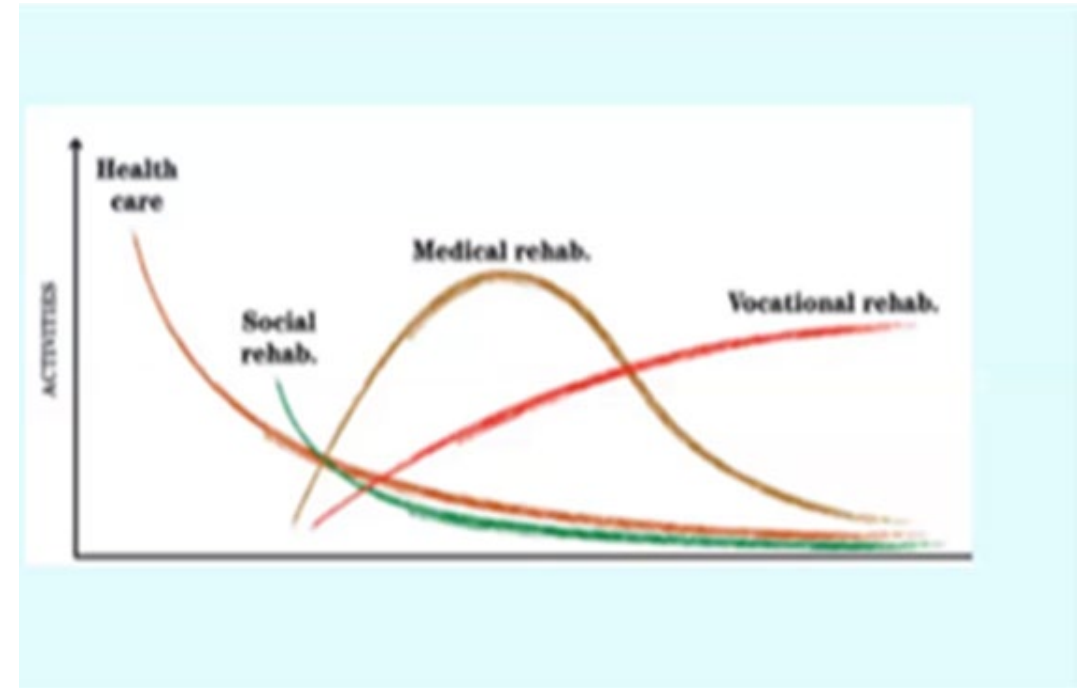
- Päiväraha, osapäiväraha (1+3 päivän kuluttua), tapaturmaeläke, kuntoutusraha
- Lääkärinlausunto osatyökyvyttömyysajasta
- Työnantajan ilmoitus maksetusta työansiesta ja sairausajan palkasta

Sairaanhoidot

- Tutkimuskulut ja matkakulut myös perustelluissa at-epäilyissä
- Lääkitykset

Korvaukset pysyvistä haitasta

Kuntoutus - sekä lääkinällinen että ammatillinen

Kevennetty työ – ei sairauspoissaoloa

Sairauspoissaolo ei aina ole välttämätön työtapaturman johdosta, jos työtä voi keventää tai muokata

Työssä oleminen voi tukea kuntoutumista ja estää syrjäytymistä

Työn muokkaus toimintakykyä vastaavaksi on tärkeää

Kevennetty työ ei edellytä työterveyslääkärin kannanottoa työkykyyn eikä tarvita lausuntoja

Työtapaturmissa on AINA tärkeää tehdä tapaturmailmoitus

- Vahingoittunut tekee itse tapaturmailmoituksen ja lähettää työnantajalle, joka vahvistaa <https://www.valtiokonttori.fi/palvelut/korvaus-ja-vahinkopalvelut/>
- Tarkka vahinkokuvaus tärkeää

Työtaturmat ja työhön paluun tuki

Osapäiväraha

- Mahdollista jo 1+3 päivän jälkeen
- Työkyvyttömyys "vähän pitkittynyt"
- paluu omaan työhön vaikuttaa realistiselta
- tarvitsee ehkä vähän tukea/ kevennystä

- työnantaja maksaa osapalkkaa
- vakuutus maksaa ansionalenemaa
- ei lomakkeita työnantajalta
- työterveyshuollon lausunto, mahdollinen työkykyneuvottelumuistio Valtiokonttoriin
- Seuranta tth ja esimies

Työkokeilu

- työkykyennuste epävarmempi
- tarvitaan työnkuvan muokkausta/uudelleensijoitusta
- osatyökykyisen työhönpaluun tuki
- Voi olla osa työkykytutkimusta

- ehdotus työterveyshuollosta tai sairaanhoidosta
- E-lausunnossa yleensä sairauspoissaolo 100%
- VK maksaa työnantajalle vahingoittuneen kuntoutusrahan
- työkokeilu on ammatillista kuntoutusta
- Työterveyshuollon suunnitelma
- työnantajan ja työterveyshuollon seuranta

Ammatillinen kuntoutus työtapaturmissa

Työ- tai toimintakyky tai ansiomahdollisuudet ovat työtapaturman tai ammattitaudin johdosta heikentyneet tai todennäköisesti voivat myöhemmin olennaisesti heikentyä

Ammatillisena kuntoutuksena voidaan tukea esimerkiksi

- kuntoutustarvetta selvittävät tutkimukset
- työkokeilu
- työhönvalmennus entisessä tai uudessa työssä
- Koulutus soveltuvaan työhön tai ammattiin ja tällaisen koulutuksen suorittamiseksi välttämätön peruskoulutus
- apuvälineet ja laitteet

Lääkinnällinen kuntoutus työtapaturmissa

Fysioterapia myös työfysioterapeutin palvelut

Kuntoutusneuvonta

Toiminta- ja työkyvyn sekä kuntoutustarpeen arviointi

Toimintakyvyn parantamiseen ja ylläpitämiseen tähtäävät terapiat
esim toimintaterapeutti

Apuvälinepalvelut

Kuntoutusjaksot laitos- tai avohoidossa

Työterveyshuollon mahdollisuudet vaikuttaa

Hoito- ja kuntoutusketjun hallinta tapaturmasta työhön paluuseen asti on työterveyshuollon fokuksessa

Tuki sairauspoissaolon pitkittyessä ja työhön palatessa

Tuntee työhön palaavan työn

Yhteydet työnantajaan ja työpaikan asiantuntijoihin, VK:n

Mikäli tarve työtehtävien muutoksiin, voi käynnistää järjestelyt ja auttaa työn suunnittelussa

Auttaa sopimaan muutoksista erikoissairaanhoidon, työnantajan ja tarvittaessa työsuojeluorganisaation kanssa

Työkokeilun suunnittelu ja seuranta, lausunnot työkykyisyydestä

Työterveyshuolto tukee esimiehiä työssään*

Esimiehiä tukee parhaiten työntekijöiden työkyvyn johtamisen roolissaan kolme tekijää:

1. Työpaikalla on seikkaperäinen työkyvyn johtamisen malli (disability management),
2. Esimiehiä koulutetaan varhaisen puuttumisen ja työkyvyn johtamisen malliin teoreettisesti ja käytännössä
3. Yhteistyö työterveyshuollon kanssa sujuu

Työkykyneuvottelu

- Työkykyneuvottelu edistää tehokkaasti työntekijän työelämään osallistumista

*Lappalainen L, Liira J, Lamminpää A, Rokkanen T. Work disability negotiations: Factors that improve collaboration between supervisors and occupational health services. Disabil Rehabil 2018; 41.

Työkykyneuvottelun menestystekijät esimiehen näkökulmasta *

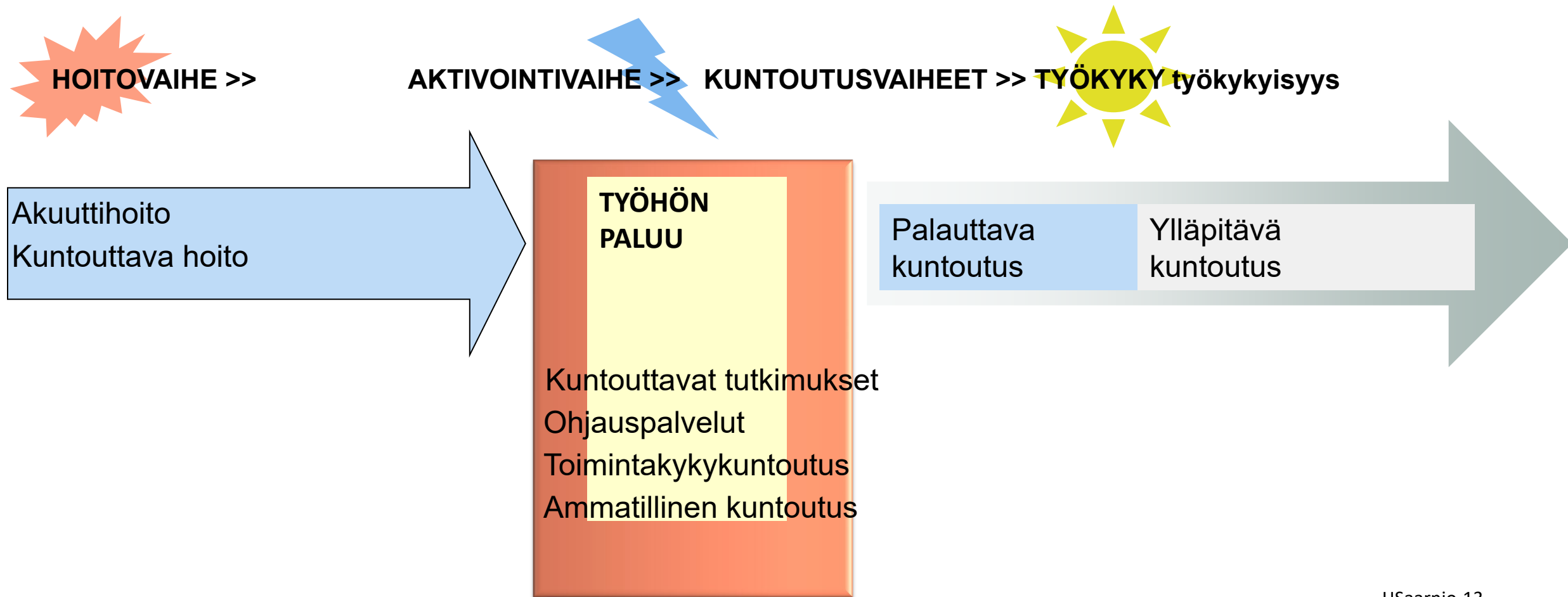
1. Esimies kokee ratkaisevana, että hän työterveysneuvottelun avulla tietää ja tunnistaa työntekijän toimintakyvyn rajoitteet ja ymmärtää eri tekijät työssä, jotka vaikuttavat työntekijän työkyvyn alenemaan.
2. Kaikkien osapuolien tulee tähdätä yhteiseen ratkaisuun ja johtopäätökseen yhteistyön avulla.
3. Kaikkien osallistujien aktiivinen osallistuminen on tärkeää. Esimiehet arvostavat sitä, että esimiesten mielipiteeseen suhtaudutaan vakavasti.
4. Esimiehet arvostavat neuvottelun rakentavaa ilmapiiriä.

Työtyöterveyden osaajat auttavat esimiehiä haasteellisessa tehtävässään löytää ratkaisuja ja tekemään tarvittavat johtopäätökset. Tätä tukee rakentava ilmapiiri ja aktiivinen kommunikaatio osallistujien välillä.

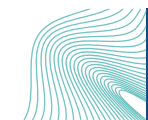
*Lappalainen L, Liira J, Lamminpää A. Work disability negotiations between supervisors and occupational health services: Factors that support supervisors in work disability management. Int J Arch Occup Environ Health. In press

Toipumisen vaiheet ja kuntoutus

HSaarnio-13

Tapaturmavakuutusjärjestelmän edut kuntoutuksessa

Vakuutusyhtiö selvittää tarvittaessa

- Vakuutuslaitoksen selvittävä viimeistään 3 kk työkyvyttömyyden alkamisesta ammatillisen kuntoutuksen tarve (Työtapaturma- ja ammattitautilaki 120 §)

Kuntoutusasian saa vireille työntekijä, työnantaja, häntä hoitava lääkäri, tai muu taho

Valtiokonttori huolehtii kustannuksista: ansionmenetyksistä, lääkinnällisestä ja ammatillisesta kuntoutuksesta

Mahdollisuus palvelujen koordinaatioon

Vakuutetun oikeus ja velvollisuus osallistua kuntoutukseen

Mahdollisuus joustavaan työhön paluuseen ja voidaan hoitaa suoraan työntekijän, työnantajan ja vakuuttajan kesken

- Mahdollisuus myös joustavaan ansiomenetyksen korvaamiseen

Esimerkki: olkapäävamma työtapaturmassa

- 35-vuotias varastomies liukastuu työmaalla ja kaatuu suoraan ojennetun käden varaan työssään ja saa kiertäjäkalvosimen repeämän.
- Vahingoittunut hakeutuu työterveyshuoltoon → ortopedille. Maksusitoumukset VK:sta MRI:n ja ortopedin arvio hoidosta. Leikkauksesta ja fysioterapeutin hoidosta ms-pyyntö. Leikkaus ja fysioterapia.
- Työterveyslääkäri seuraa toipumista. Työkykyneuvottelu pidetään työhön paluun suunnitteluun.
- Palaa nousujohteisen työkokeilun avulla työhönsä, jossa aloittaa työt 4 t/työpäivä alkaen.
- Olkapäähän jäänyt kuitenkin rajoitusta, joka ilmenee voimaa vaativissa yläasennoissa ja toistotyössä. Toisessa työkykyneuvottelussa sovitaan haettavan työkokeiluun jatkoa (työhönvalmennus) ja myös koulutusta uuteen tehtävään
- Työkokeilu uudessa tehtävässä valvomossa onnistuu ja tätä varten it-lisäkoulutus uuteen tehtävään (VK rahoittaa)

Esimerkki: polvivamma työtapaturmassa

- 40-vuotias poliisi oli lähdössä työstä kotimatalle ja puhdistessaan autoa lumesta parkkipaikalla hän kaatui liukkaalla asfaltilla ja loukkasi oikean polven ja ranteen
- Todettiin oikean polven veripolvi ja eturistisiteen repeämä, joka leikattiin. Palasi sairauspoissaolon jälkeen töihin työkokeilulla. Polven oireilu kuitenkin jatkui ja tutkimuksissa todettiin vielä sisäkierukan tapaturmainen repeämä, joka vaati leikkauksen.
- Tuettiin toistamiseen työhön paluuta nousujohteisella työkokeilulla 3kk ajan, jonka jälkeen työntekijä palasi menestyksellisesti omaan työhönsä.

Työssä jatkaminen tai työhön palaaminen jatkaminen vahingosta tai ammattitaudista huolimatta

Kevennetty työ

Työtä kevennetään väliaikaisesti eikä sairauspoissaoloa tarvita

Paluu työhön sairauspoissaolon jälkeen

Työhön paluun tukeminen osa-päivärahalla, työkokeilulla (1-3kk), työhönvalmennuksella (6kk saakka)

Terveydentilan kannalta sopivampiin tehtäviin siirtyminen

Uuden työn soveltuvuuden selvittäminen ja uusien tehtävien oppiminen työkokeilun/työhönvalmennuksen tuella

Ammatin vaihto

Uuden ammatin opiskelu

Osa-aikaisessa työssä jatkaminen

Osatapaturmaeläke

Kiitos!

anne.lamminpaa@valtiokonttori.fi; sanna.lankela@valtiokonttori.fi

